

Отже, першою особливістю викладання хімії в професійно-технічних навчальних закладах є різна кількість годин, а другою – професійна спрямованість навчального матеріалу відповідно до майбутньої професійної діяльності учня.

З метою вирішення навчальних завдань, поставлених перед предметом «Хімія» у ПТНЗ, Е.Г. Злотников пропонує:

а) використовувати матеріал предметів професійно-технічного циклу для формування в учнів основних хімічних понять;

б) застосовувати додатковий матеріал професійного змісту;

в) поглиблено вивчати теорію і закони, що лежать в основі технологічних процесів;

г) проводити лабораторні дослідження і практичні заняття пов'язані з професійною діяльністю учнів;

д) забезпечувати взаємозв'язок викладання хімії з життям [2].

Таким чином, викладач хімії у ПТНЗ при складанні тематичного плану повинен ознайомитися із змістом навчальних дисциплін професійно-теоретичного циклу, щоб мати змогу детальніше розглядати ті хімічні поняття, які вивчаються учнями у процесі професійної підготовки. В результаті аналізу державних стандартів професійно-технічної освіти для спеціальностей кухар, штукатур, маляр та лицювальник-плиточник нами були визначені навчальні дисципліни професійно-теоретичного напрямку підготовки, на які повинен опиратися викладач для реалізації професійної спрямованості вивчення хімії: технологія приготування їжі з основами товарознавства (кухар), технологія штукатурних робіт, матеріалознавство (штукатур), технологія малярних робіт, матеріалознавство (маляр), технологія лицювальних та плиточних робіт, матеріалознавство (лицювальник-плиточник). Отже, використання навчального матеріалу професійного спрямування у навчанні хімії в ПТНЗ дає можливість забезпечити учнів хімічними знаннями, які потрібні для засвоєння предметів професійно-теоретичного циклу, і, таким чином, показати місце та роль хімічної науки в їхній майбутній професійній діяльності.

Література

1. Навчальні програми із загальноосвітніх предметів для професійно-технічних навчальних закладів України. – Х.: Прапор, 2003.– 272 с.
2. Злотников Э.Г. Взаимосвязь курсов химии и спецпредметов в средних профтехучилищах // Совершенствование содержания и методов обучения химии в школе. – Л.: ЛГПИ им. А.И. Герцена, 1979. – С. 85-87.

ДИФЕРЕНЦІЙНИЙ ПІДХІД В СИСТЕМІ НАВЧАННЯ

Даценко О.А., Богодиста Л.В. (м. Полтава)

Система навчання – це цілеспрямована система, де учні здобувають вміння і навички, у них формується світогляд, розвиваються пізнавальні та творчі сили. Навчання тісно взаємопов'язане з вихованням – процесом впливу вихователя на вихованця з метою формування в нього совісті, честі, людяності, правдивості та інших рис характеру, які визначатимуть особистість школяра, студента як майбутнього громадянина незалежної України. В умовах швидко змінюваної соціальної обстановки та інформаційного середовища середня школа призвана зіграти неоднозначну і вирішальну роль у процесі розвитку учнів. Останні досягнення в сфері комунікаційних технологій надають можли-

вість не тільки для розробки нових методів накопичення інформації, а також і для перегляду традиційних підходів до процесів учіння і викладання.

Сьогодні, в епоху інформаційних технологій, особливе місце займає проблема формування самостійності мислення учнів, їхньої здатності осмислювати одержувану інформацію, відтворювати і відображати її у різних зв'язках та ситуаціях, генерувати різного роду ідеї. Сучасна середня школа повинна підготувати учнів до подальшого навчання протягом усього життя і розвивати відповідні здібності.

При навчанні та вихованні слід використовувати диференційний підхід, який забезпечує досягнення кожним учнем соціально-необхідного рівня загальноосвітньої підготовки не нижчого від державного стандарту; задовольняє індивідуальні запити дітей, батьків; поглиблює оволодіння знаннями; створює оптимальні умови для самореалізації особистості, формування громадянської позиції, власної гідності, готовності до трудової діяльності, відповідальності за свої дії, долю суспільства і людства, розвитку національних традицій української педагогічної думки, відродження національної духовності й залучення до її формування учнів, учителів, батьків і громадськості.

Слід враховувати такі принципи при диференційному навчанні:

- головним критерієм є особистість з її здібностями, обдаруваннями, талантами і невичерпними можливостями до саморозвитку, самоосвіти й самореалізації;
- поєднання загальнолюдських і національних цінностей;
- єдність інтелектуального, морального, фізичного й естетичного розвитку;
- науковість, диференціація, індивідуалізація та розвиваючий характер навчання;
- свобода й відповідальність;
- незалежність коледжу від політичних, громадських і релігійних організацій;
- поєднання державного управління і громадського самоврядування;
- доступність, рівність умов для кожного учня.

Що стосується концепції національного виховання – створювати народну систему поглядів, переконань, ідей, традицій, звичаїв, покликаних формувати світоглядну свідомість та ціннісні орієнтації молоді, передавати їй соціальний досвід, надбання попередніх поколінь.

Принципи національного виховання:

- народність (оволодіння рідною мовою, любов до рідної землі, свого народу, шанобливе ставлення до культури, народних традицій і звичаїв);
- природовідповідність (врахування багатонаціональної природи людини, вікових та індивідуальних особливостей дітей, національних і регіональних особливостей);
- культуровідповідність – органічний зв'язок з історією народу, традиціями, з народними ремеслами, промислами;
- гуманізація – створення умов для формування кращих якостей та здібностей дитини;
- демократизація – усунення авторитарного стилю виховання.

Початок диференціації покладають батьки, що безпосередньо з самого початку займаються вихованням і навчанням дитини, її розвитком (розвиток – складне динамічне явище, яке спрямоване на збільшення фізичних та інтелектуальних сил особистості, які допомагають формувати творчі здібності школяра, його активну життєву позицію), формуванням (якості та властивості, які виникають і розвиваються в результаті розвитку). Кожна особистість (індивід

наділений розумовими задатками, які розвиваються в процесі життя, навчання і діяльності, дають можливість сформувати певний світогляд того, хто вчиться і його вміння відстоювати цей світогляд в різних ситуаціях).

Диференціація у навчально-виховному процесі повністю сприятиме формуванню особистості і гідного громадянина Української держави, йтиме забезпечення всебічного розвитку і максимального використання знань, умінь, навичок того, хто навчається. Диференційний підхід у навчанні – це індивідуальний підхід до кожного, на зразок сучасних європейських країн.

ВИКЛАДАННЯ ПРИРОДНИЧИХ ДИСЦИПЛІН ЧЕРЕЗ ІНТЕГРАЦІЮ

Бойко Н.М., Рисаченко Г.О. (Біла Церква)

Завдання природничих дисциплін у навчальному закладі полягає в розкритті наукової картини світу живої природи, в ознайомленні підлітків з основними принципами пізнання живих систем. Курси біології, хімії, фізики, географії, екології показують студентам єдність у розвитку матеріального світу. Опираючись на зв'язки з суспільними, технічними і сільськогосподарськими науками, природничі розкривають відносини «Природа – людина», «Природа-суспільство-праця». Це вимагає посилення як внутрішньо-циклової інтеграції, так і зв'язку природничих дисциплін із предметами інших циклів.

Суспільна значимість проблеми та її суттєвий зміст можна визначити словами видатного педагога В. С. Сухомлинського: «Вчитель повинен знати і відчувати, що на його совісті – доля кожної дитини, що *від його духовної культури та ідейного багатства залежить розум, здоров'я, щастя кожної людини, яку виховує школа*».

Пошук шляхів удосконалення, зацікавлення студентів матеріалом чи формою проведення сучасного заняття веде до інтеграції та інтерактивних форм проведення занять із використанням сучасних технічних засобів (комп'ютерів, мультимедійних систем).

Впровадження інтеграції є одним із ефективних засобів підвищення якості навчально-виховного процесу, спрямованого на формування неординарного мислення студентів, сприйняття ними світу і самих себе в новому якісному складі.

Інтегроване заняття стимулює аналітико-синтетичну діяльність студентів, розвиває потребу в систематичному підході до об'єкта пізнання, розвиває можливості для синтезу знань, формує вміння переносити знання з однієї галузі в іншу, виробляє вміння аналізувати, порівнювати складні процеси і явища об'єктивної дійсності як цілісного об'єкта.

На нашу думку, інтеграція потрібна у зв'язку з широким упровадженням у навчальних закладах рівневої і профільної диференціації, що передбачає варіювання обсягу інформації і гнучкості у визначенні вимог до засвоєння її учнями (студентами).

Різноманітність навчального матеріалу запобігає виробленню стереотипного мислення. Новизна форми і змісту підвищує інтерес до заняття, дає змогу глибше усвідомити тему. Від конкретного студенти переходять до абстрактного, від елементарного – до складного. Зростають їхні допитливість, спрямування на розкриття глибших зв'язків пізнавальних предметів і явищ.

Використання інтеграції – одна з найбільш складних методичних задач. Вона вимагає глибокого знання змісту програм підручників інших предметів, а також співпраці з викладачами не тільки природничого циклу, а іноді музики,